

OVERDENKING: “EN VERGEEF ONS ONZE SCHULDEN”

Rob van Os

Matteus 6:12: “Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.” Dit vers komt uit een bekend gebed, het “onze Vader” uit Matteus 6:9-15. Jezus onderwees dit gebed aan Zijn discipelen.

Zou dit gebed alleen gebeden moeten worden door de discipelen vóór de kruisiging? Daarna was immers Gods koninkrijk gekomen? Nee, zelfs door de prediking van Johannes de Doper (zie Matt. 11:12) en door Jezus bediening kwam het koninkrijk, de Koning was er immers (zie Matt. 12:28)! En daarna, tot nu toe, breidt het Koninkrijk zich uit, onder andere als antwoord op dit zeer geliefde en bekende gebed.

Als het “onze Vader” alleen gold vóór de kruisiging, dan geldt dat ook voor de rest van Jezus’ onderwijs. Terwijl Jezus zelf zegt dat alles wat Hij onderwezen heeft doorgegeven moet worden aan de volgende generaties christenen in de grote opdracht aan het eind van het evangelie (Zie Matt. 28:18-20). Het nieuwe verbond is een eenheid en er kunnen niet gedeeltes uit weggelaten worden.

Zo zijn er ook christenen die de bergrede (Matteus 5-7) plaatsen in een toekomstig duizendjarig vreedrijk en de rijkdom van Jezus’ prediking voor nu missen. Jezus ging toch niet een irrelevante preek houden, die alleen in de toekomst waarde heeft?

Het gebed om vergiffenis van schulden tegenover God hoort bij dit gebed. Dit is dan ook iets wat christenen zouden moeten doen telkens wanneer zij zich bewust worden van een zonde in hun leven. In de vroege kerkgeschiedenis heeft dit gebed een sterk fundament gelegd voor de belijdenis van zonden en door de hele kerkgeschiedenis heen is dit gebed gebeden en tot zegen geweest. In feite zijn de meeste opwekkingen begonnen met schuldbelijdenis aan God en daarna ook aan elkaar.

Ook het Oude Testament spreekt veel over de zegen van zonde belijdenis. Bij de offers werden de handen op het kop van het dier gelegd en de begane zonden over het offerdier uitgesproken. Dit gebeurde telkens weer, hoewel er ook algemene offers gebracht werden die voor het hele volk verzoening bewerkstelligden (Lev. 1:4; 5:5 en 16:21). Het volk beleed soms hun zonden, bijv. in Num. 14:40. Verder vind je belijdenis naar God toe bij heel veel grote godsmannen, zoals bijvoorbeeld David in 2 Sam. 24:10, Jesaja in Jes. 6:5; Daniël in Daniël 9:20, Ezra in Ezra 9 en Nehemia in Neh. 1:6-9. In heel veel Psalmen (zie bijvoorbeeld Psalm 32 en 51 en ook Spreuken 28:13) speelt belijdenis een belangrijke rol. Dit principe van het oude verbond is ook nu nog zeer waardevol.

Een parallel hiermee is de relatie tussen een vader en zijn zoon. Als de zoon zondigt tegen zijn vader, verwacht deze dat de zoon om vergeving vraagt, voordat de relatie weer volledig hersteld is. De liefdevolle vader/zoon relatie blijft steeds bestaan, alleen komt er een tijdelijke verwijdering door de zonde. Deze wordt weer opgeheven door het vragen en schenken van vergeving. Let ook op de rol van schuldbelijdenis in de gelijkenis van de verloren zoon in Lukas 15:17-21.

Paulus heeft weinig te zeggen over de belijdenis van zonden. Wel schrijft hij dat gelovigen zichzelf moeten toetsen voordat zij aan het avondmaal deelnemen in 1 Cor. 11:17-32. De zonde waaraan men zich toen schuldig maakte was dat men tijdens het liefdemaal zoveel at of dronk dat er voor anderen, vaak arme mensen, niet genoeg over bleef. Ook waren er verschillende partijen in de kerk, die elkaar bestreden. Men beseftte niet dat het Lichaam van Christus allen omvatte, ook de armen, en geen partijen toestond. Wij horen dit principe van toetsing toe te passen op iedere mogelijke zonde in ons leven en die bij de Heer te belijden en zo vergeving te ontvangen vóór van het avondmaal gebruik te maken. Het avondmaal wordt zo een prima gelegenheid om je leven regelmatig te evalueren en te blijven groeien in nederigheid en heiliging.

Er zijn wel meer thema's waar Paulus weinig over zegt, bijv. Jezus als het Lam van God en ook over Satan. Maar dat wil niet zeggen dat hij deze zaken niet belangrijk vond. Andere bijbelschrijvers hebben hem daarin prima aangevuld.

In Jacobus 5:14-16 is iemand ziek geworden doordat hij zondigde. Het advies is dan om deze zonden te belijden aan andere gelovigen, opdat herstel kan plaatsvinden. God zal de zieke dan vergeven en genezen. Hoewel het niet specifiek genoemd wordt, lijkt het mij toe dat deze zonden ook aan God beleden worden.

In 1 Johannes 1:9 is de belijdenis van zonden een voorwaarde voor vergeving. "Belijden we onze zonden, dan zal hij, die trouw en rechtvaardig is, ons onze zonden vergeven en ons reinigen van alle kwaad (NBV)."

Het is niet zo dat hoofdstuk één tegen valse leraars is gericht en de rest van de brief tegen christenen. De hoofdstukscheidingen in de bijbelboeken stammen uit de Middeleeuwen en zijn niet door Johannes aangebracht. De hele brief is aan de gemeente gericht en in de hele brief zijn waarschuwingen te horen tegen valse leraars (de zogenaamde antichristen in o.a. 1 Joh. 2:18). Een analyse van de structuur van de brief maakt het duidelijk dat het thema over zonde doorloopt in hoofdstuk twee tot en met vers 2. Daarna begint een nieuw thema over kennis en gehoorzaamheid. Het zou heel vreemd zijn als 2:1,2 als kort stukje op zichzelf zou staan. Ook geeft de aanspreekvorm "kinderen" geen duidelijke scheiding weer, aangezien Johannes deze vorm heel vaak gebruikt in zijn boekje, ook in een doorlopend betoog, zoals in 2:13. In 2:1 gaat Johannes er juist vanuit dat christenen nog wel eens zondigen en gelukkig is er dan een pleitbezorger in de hemel. Juist de belijdenis van specifieke zonden lijkt ertoe dat deze zonden minder vaak begaan worden.

Ook van een psychologisch standpunt is het belijden van zonden heel gezond. Hierdoor kun je een begane misstap afsluiten en weer opnieuw beginnen, terwijl je het anders in je rugzak mee blijft sjouwen.

Ik wil hiermee niets afdoen aan Gods genade. Christus is eenmaal voor alle zonden gestorven en heeft daarmee een eeuwige verzoening tot stand gebracht. God ziet ons nu in Christus. Dat is onze positie. Maar net zoals mensen nog wel Christus moeten aannemen als Verlosser en Heer om deel aan de verzoening te krijgen, zo moeten ook christenen hun zonden belijden om in de praktijk van iedere dag gevuld te blijven met de volheid van Gods Geest en te blijven groeien in nederigheid en heiliging.

Iedere grote opwekking in het verleden is begonnen met openbare schuld belijdenis aan God en aan elkaar. Als dit eerste onbijbels zou zijn, zou God dit dan zo zegenen? Als we prediken dat schuldbelijdenis aan God niet meer hoeft, lopen we het gevaar een opwekking in de weg te staan!